

Total No. of Printed Pages—7

2 SEM FYUGP GECD 2

2026

(May/June)

RURAL DEVELOPMENT

(Generic Elective Course)

Paper : GECD-2

(**Rural Society and Economy of India**)

Full Marks : 60 (80 for 2023 Batch)

Time : 2½ hours (3 hours for 2023 Batch)

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

1. তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ চমুকৈ উত্তৰ লিখা : 1×8=8

Answer the following questions briefly :

(a) বিবাহ কাক বোলে?

What is marriage?

(b) গ্রামাঞ্চলৰ শিক্ষাৰ যি কোনো এটা সমস্যা উল্লেখ কৰা।

Mention any one problem of rural area education.

(2)

(c) বহনক্ষম কৃষি কাক বোলে?

What is sustainable agriculture?

(d) NRLMৰ সম্পূৰ্ণ অৰ্থ কি?

What is the full form of NRLM?

(e) শস্যৰ আৰ্হি কি?

What is cropping pattern?

(f) কুটাৰ উদ্যোগৰ এটা সুবিধা লিখা।

Mention an advantage of cottage industry.

(g) সেউজ বিপ্লৱ কি?

What is green revolution?

(h) এটা গ্ৰাম্য সামাজিক সমস্যাৰ উদাহৰণ দিয়া।

Give an example of a rural social problem.

26P/1372

(Continued)

(3)

2. তলত দিয়া যি কোনো তিনিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :
4×3=12

Write short notes on any three of the following :

(a) পৰিয়াল, গ্ৰাম্য মহিলা আৰু শিশুৰ শিক্ষা

Family, rural women and child education

(b) ভূমি সংস্কাৰ

Land reform

(c) ক্ষুদ্র বিত্ত

Micro finance

(d) আত্মসহায়ক গোট

Self-help groups

3. তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ লিখা (যি কোনো চাৰিটা) : 10×4=40
Answer any four from the following questions :

(a) যি কোনো চাৰিটা গ্ৰাম্য সামাজিক অনুষ্ঠানৰ বিষয়ে চমু বৰ্ণনা দিয়া। 10

Give a brief description about any four rural social institutions.

26P/1372

(Turn Over)

(4)

- (b) গ্ৰামাঞ্চলৰ কৃষি আৰু অনকৃষিখণ্ডৰ শ্ৰম শক্তিৰ গাঁথনিৰ ওপৰত চমুকৈ লিখা। 10

Write a short note on composition of workforce in farm and non-farm sectors.

- (c) স্বাস্থ্য শিক্ষা কি? গ্ৰাম্য উন্নয়নত শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে সমালোচনামূলকভাৱে পৰ্যালোচনা কৰা। 2+8=10

What is health education? Critically examine the impact of education and health in rural development.

- (d) গ্ৰামাঞ্চলৰ স্বাস্থ্য অৱস্থাৰ সূচকসমূহ কি কি? ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য নীতিৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি? 4+6=10

What are the indicators of health status in rural area? What are the main characteristics of National Health Policy of India?

- (e) জৈৱিক কৃষি কি? ইয়াৰ সুবিধাসমূহ কি কি? বহনক্ষম কৃষিৰ বাবে ই উপযুক্তনে? 2+6+2=10

26P/1372

(Continued)

(5)

What is organic farming? What are the advantages of it? Is it suitable for sustainable agriculture?

- (f) গ্ৰামোন্নয়নত গ্ৰাম্য আৰু কুটীৰ উদ্যোগৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। গ্ৰামোন্নয়নৰ লগত জৰিত সমস্যাসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 5+5=10

Discuss the role of village and cottage industry in rural development. Analyze the problems associated with rural development.

- (g) ভাৰতৰ নিবনুৱা সমস্যাৰ কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা। 10

Discuss the causes of unemployment in India.

- (h) গ্ৰাম্য উন্নয়নত ক্ষুদ্ৰ বিত্তৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 10

Discuss the role of micro finance in rural development.

26P/1372

(Turn Over)

(6)

[২০২৩ বৰ্ষৰ পৰীক্ষাৰ্থীৰ বাবে অতিৰিক্ত ২০ নম্বৰ (যি কোনো দুটা)]

[Additional 20 marks for 2023 Batch (any two)]

4. (a) মহাত্মা গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিশ্চিতকৰণ আইনৰ (MGNREGA)ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা। ইয়াৰ যি কোনো দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা। 8+2=10

Discuss the characteristics of the Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MGNREGA). Mention any two advantages of it.

- (b) ভাৰতৰ শস্য ৰোপণ পদ্ধতিক প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা উপাদানসমূহ চিনাক্ত কৰা। শস্য ৰোপণ পদ্ধতিয়ে কৃষি উন্নয়নত কেনেদৰে সহায় কৰে? 6+4=10

Identify the factors influencing the cropping pattern of India. How can cropping pattern help agricultural development?

26P/1372

(Continued)

(7)

- (c) ভাৰতবৰ্ষৰ গ্ৰামাঞ্চলৰ শিক্ষাৰ এক সমালোচনামূলক পৰ্যালোচনা কৰা। 10

Critically examine the education of rural areas in India.

26P—7500/1372

2 SEM FYUGP GECD 2